

מחר

מיטב המאמרים הווארטיים והסיפורים
ב'לקראת שבת מלכתא'
אתם מוזמנים לעיין בניוזלטר
שישלח מחר יום ה'

הדף היומי בבלי: מסכת בבא בתרא דף כ"ד
הדף היומי בהלכה: סימן קצ"ט מסעיף י' עד סימן ר'
המוסר היומי: אהבת חסד חלק ג' פרק ב' 'כתבו הסופרים' עד 'ואחר שאכל האורח'

לוח
לימוד
יומי

שיחת טלפון מ'דרשו': "זכית בחמשת אלפים דולרים!!"

אברך תלמיד חכם מביתר עילית, הרב א.י.ד., זכה במפתיע בחמשת אלפים דולרים
בהגרלה שנערכה על ידי 'דרשו' למשתתפי 'המבחן המסכם' • כך זה נראה.

יעקב לוסטגי

הזוכים מייצגים נאמנה את הפריסה הרחבה של
'דרשו' בכל רחבי העולם היהודי. רבים מהם מרחבי
הארץ, מירושלים, מאשדוד, מבני ברק, קרית גת,
מודיעין עילית ועוד. רבים אחרים מתגוררים מעבר
לים בארה"ב, קנדה, מדינות שונות באירופה, בדרום
אמריקה ועוד.

• בעבר פנינו לרב אפרים רוזנבוים מביתר עילית
אחרי שזכה בפרס הגדול של 5,000 דולרים בעקבות
מבחן מסכם בו השתתף כפי שהשתתף בכל המבחנים
שנערכו כבר למעלה מעשר שנים. שאלנו אותו מה
יש לו לומר לאנשים שקוראים את הדברים? איך הוא
מעודד אותם שיצטרפו גם הם ללימוד הדף היומי
ולעריכת המבחן המסכם?

"אני לא חושב שזכייה בהגרלה היא התשובה לכך",
אמר אז הרב רוזנבוים. אני באופן אישי לא למדתי כי
חשבתי שאזכה בהגרלה. מה שכן, המבחן המסכם הוא
'מחייב' נהדר שמציב ללומד תמרוך ומראה לו שיש
תאריך יעד שעד אליו צריך להספיק לחזור שוב על כל
מה שלמדנו בארבעת החודשים האחרונים בדף היומי.
בלי המבחן המסכם קשה מאוד לחזור על כל הדפים
שנלמדו, ואם לומדים רק פעם אחת, רוב האנשים לא
יזכרו אחר כך כלום. לכן אני חושב שכל אחד שרוצה
לזכור את מה שהוא לומד, כדאי לו להשתתף במבחן
המסכם - התוצאות מדברות בעד עצמן כמו שיעידו
כל מי שעושים את המבחן הזה באופן קבוע".

אחת לארבעה חודשים עורך 'דרשו' מבחן מסכם על
דפי הגמרא שנלמדו במסגרת לימוד הדף היומי בבלי,
במשך ארבעה חודשים. שלושה מבחנים כאלו נערכים
מדי שנה, ובשונה מהמבחנים החודשיים עליהם
מקבלים הנבחנים מלגה קבועה, המבחן המסכם
הוא בגדר זכות, אין כל חובה לערוך אותו, והוא אינו
מזכה את הנבחנים במלגה ישירה, אלא בהשתתפות
בהגרלה על סכומי כסף נאים.

בימים האחרונים נערכה ההגרלה בין משתתפי המבחן
המסכם האחרון, ובה זכה אברך תלמיד חכם מביתר
עילית בסכום של חמשת אלפים דולרים. הבשורה
התקבלה כמובן בשמחה גדולה, אך מדבריו אפשר
היה לשמוע בבירור שהוא לא ציפה לזכייה הגדולה,
ושאת המבחן הוא עשה רק לטובת החזרה והשינון
על הנלמד, כדי לקנות את הדפים שלמד בארבעת
החודשים האחרונים בקניין קבוע ונצחי, שיישאר
בזכרונו לאורך ימים ושנים בעז"ה.

לצד הזוכה המאושר, הרב א.י.ד., מביתר עילית, זכו
שני אברכים נוספים בסכומים של אלף דולר כל אחד.
הראשון מביניהם היה הרב ר.פ. מבית שמש, וחברו
הוא הרב ש.ק. ממודיעין עילית. ארבעה נוספים זכו
בפרס של 500 דולרים כל אחד, ועוד 30 זוכים נוספים
זכו בפרס של 200 דולרים כל אחד.

איזה ילד ניתן לצרף ל'זימון' לדעת השולחן ערוך?

לדעת השולחן ערוך, שנים האוכלים יחד, יכולים לצרף ל'זימון' קטן בן תשע או עשר ומעלה, המבין שמברכים לה', וקטן ששכלו חריף - אף מבן שש ומעלה. וכן תשעה האוכלים יחד, יכולים לצרף קטן לזימון בָּשֵׁם. ויש שכתב שלזימון בָּשֵׁם לא יצרפו אלא מבן תשע ומעלה; וכתב עוד, שהמצרפים קטן להשלמת שלושה, לא יִזְמְנוּ 'על הכוס', כיון שיש אומרים שקטן אינו מצטרף (ראה להלן), ועל פי הקבלה אין לברך על הכוס אלא כששלושה אנשים ויותר מברכים יחד ומְזַמְּנִים. [שו"ע י, ומשנ"ב כד-כה; ביאורים ומוספים דרשו, 17]

האם נער בליל ה'בר מצוה' רשאי לזמן?

לדעת הרמ"א, אין לצרף קטן ל'זימון'. ומגיל שלוש עשרה ומעלה - לדעת הסוברים שמצות הזימון היא מדרבנן, ניתן לצרפו אף טרם שוֹיֵדָאוּ כי צמחו בגופו שתי שערות המשמשות כסימן לגדלות מדאורייתא; ובזמננו שאין המְזַמֵּן מוציא את האחרים ידי חובת ברכת המזון, רשאי אף לזמן. וכן מנהג רבים, שהקטן מְזַמֵּן כבר בלילה שנעשה 'בר מצוה'. ולדעת הסוברים שמצות הזימון היא מדאורייתא, אין לצרפו עד שיוודאו כי הוא נחשב לגדול מדאורייתא. [שו"ע י, משנ"ב כז, ושעה"צ יט; ביאורים ומוספים דרשו, 22]

האם כבוד שמייעה רשאי לזמן?

במצוות רבות התלויות באמירה, חובה לכתחילה על האומר להשמייע לאוזניו את הנאמר. ולפיכך, אדם שאינו שומע, לכתחילה לא יוציא אחרים ידי חובתם באמירות אלו מדין 'שומע כעונה', משום שהוא עצמו יוצא ידי חובתו רק בדיעבד, ונמצא כי השומעים אף הם יוצאים ידי חובתם רק בדיעבד. ויתכן שלענין 'זימון' יש להקל, כיון שבזמננו אין המְזַמֵּן מוציא את האחרים ידי חובת הברכה, ואינו אלא מְזַמְּנֵם לברכה. [שו"ע י, משנ"ב כח, וביה"ל ד"ה מצטרפין]

אתמול למדנו

- שלוש נשים ויותר האוכלות יחד ללא אנשים - פטורות מ'זימון', אך רשאיות לזמן. ויש אומרים שהן חייבות בזימון. והמנהג שאינן מְזַמְּנֹת בפני עצמן אפילו בתורת רשות.
- אשה האוכלת יחד עם שלושה אנשים ויותר - חייבת ב'זימון', אך אסור לאשה לזמן עבור האנשים, אלא אחד האנשים יזמן עבור האנשים והנשים יחד.
- עשרה אנשים האוכלים יחד, מְזַמְּנִים בָּשֵׁם, ואומרים: "נברך אלקינו", "ברוך אלקינו"; ונחלקו הפוסקים אם צריך לומר ברכת זימון זו בעמידה.

מחר נלמד

- שלושה שאכלו יחד - האם מותר לאחד מהם לברך ללא 'זימון'?
- באיזה מקרה יוצאים ידי חובת 'זימון' על אף שרק אדם אחד עונה למְזַמֵּן?
- באיזה מקרה צריכים שנים להפסיק באמצע סעודתם כדי לזמן עם השלישי?